U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce **P. M.**, zastoupený JUDr. Janem Žateckým, advokátem se sídlem Praha 4, Na Podkovce 171/16, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 5. 2012, č. j. 45 Az 9/2011 - 26,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 25. 10. 2011, č. j. OAM-2424/VL-14-K02-R3-2000 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl žalovaný, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Praze žalobou; ten ji rozsudkem ze dne 31. 5. 2012, č. j. 45 Az 9/2011 - 26, zamítl.

V odůvodnění rozsudku krajský soud konstatoval, že žalobce napadá toliko výrok o neudělení humanitárního azylu a doplňkové ochrany podle § 14 a §14a zákona o azylu. Důvodem žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany bylo tvrzení, že byl jako policista svědkem vraždy a svědčil u soudu. Posléze byl z tohoto důvodu napaden a zbit mafií, která mu též vyhrožovala smrtí. Ve vlasti mu nikdo nepomohl, neboť neexistoval zákon na ochranu svědků.

Krajský soud připomenul smysl humanitárního azylu a konstatoval, že soudní přezkum je zde omezen pouze na hledisko dodržení procesních předpisů a respektování zákazu libovůle. Uvedl, že otázka humanitárního azylu je v napadeném rozhodnutí dostatečně odůvodněna; napadené rozhodnutí je v této části přezkoumatelné. Žalovaný

podrobně rozebral situaci žalobce, přičemž si opatřil dostatek podkladů, a na tomto základě dospěl k závěru, že situace žalobce není natolik tíživá, aby odůvodňovala udělení humanitárního azylu. Negativní jevy v případu žalobce nedosahují podle žalovaného takové intenzity, aby jeho případ mohl být posuzován jako případ hodný zvláštního zřetele. Krajský soud tento závěr aproboval a uvedl, že žalovaný neporušil ani žádná procesní pravidla a jeho rozhodnutí nevykazuje znaky libovůle. Pokud jde o časové hledisko, je podle krajského soudu rozhodující situace žalobce v době rozhodování žalovaného. Není sice vyloučeno, aby důvody pro udělení humanitárního azylu trvaly již od opuštění vlasti, nicméně fixovat je pouze k tomuto okamžiku by znamenalo, že nebude tímto institutem pokryta případná změna v situaci žalobce poté, co svoji vlast opustil. Žalovaný se proto podle krajského soudu nedopustil logické chyby, pokud situaci žalobce posuzoval ve světle současné praxe poskytování ochrany svědkům trestné činnosti.

Ve vztahu k doplňkové ochraně krajský soud uvedl, že sporné je fakticky to, zda žalobci hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy a zda může či nemůže z důvodu takového nebezpečí využít ochrany domovského státu. Žalovaný dospěl k názoru, že tu již není reálná hrozba, že bude žalobce po návratu do vlasti znovu vystaven útokům motivovaným mstou za to, že svým svědectvím přispěl k uvěznění pachatele trestného činu. Jeho úvaha vychází zejména z časového odstupu od zmiňované události a také z relativně nízké výše trestu uloženého pachateli. Krajský soud uvedl, že je nepochybné, že svědek v trestním řízení, který byl negativně konfrontován s pachatelem trestného činu nebo s jeho blízkými, může pociťovat obavy různé intenzity. To se děje i v zemích s vyspělým systémem právní ochrany, neboť žádný stát není schopen zabránit veškeré trestné činnosti. Podle krajského soudu s odstupujícím časem riziko msty pachatele klesá a tím klesá i případná obava svědka. Subjektivně to sice může být vnímáno jinak, ale pro posuzování reálné hrozby je rozhodná objektivní stránka. Žalovaný tedy podle názoru krajského soudu situaci žalobce z objektivního hlediska vyhodnotil správně. Za indicii, že tu reálné nebezpečí již není, považoval krajský soud i skutečnost, že žalobce za celou dobu svého pobytu na území ČR nebyl od své rodiny či přátel na Ukrajině informován o případných rizicích jeho návratu, například o tom, že by ho pachatel či jeho přátelé hledali či zjišťovali, kde se nachází.

Stejně tak považoval krajský soud za správný závěr žalovaného o možnostech ochrany žalobce v zemi původu. Ačkoli v době, kdy žalobce opouštěl zemi původu, byla policie v návaznosti na první incident s mafií nečinná, nelze z toho automaticky dovodit, že bude nečinná i v případě případných dalších incidentů. Ze správního spisu se podává, že žalobce po druhém incidentu s mafií již policii nekontaktoval, neboť měl za to, že neexistuje zákon na ochranu svědků. Tato skutečnost jde podle krajského soudu k tíži žalobce při posuzování toho, zda unesl břemeno tvrzení ohledně nedostatečnosti, respektive nedostupnosti, ochrany před vážnou újmou v zemi původu, neboť takový zákon existoval.

Rozsudek napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), d) soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že nesouhlasí s názorem krajského soudu, že nesplňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu a doplňkové ochrany podle § 14 a § 14a zákona o azylu; nezákonnost rozsudku spatřuje v porušení § 75 odst. 1 s. ř. s. Pokud jde o otázku udělení humanitárního azylu, nevycházel krajský soud ze dvou předcházejících zrušovacích rozsudků ze dne 17. 2. 2005, sp. zn. 47 Az 882/2003, a ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 49 Az 10/2007; v těchto rozsudcích krajský soud zpochybnil tvrzení žalovaného o neexistenci důvodů pro udělení humanitárního azylu, jeho dvě předchozí rozhodnutí zrušil a vrátil k dalšímu řízení. Přesto žalovaný i potřetí, na základě stejných skutkových zjištění a se stejnou argumentací, rozhodl opakovaně negativně. V tomto postupu spatřuje stěžovatel diskriminační přístup a znaky libovůle. Namítá, že jeho situace byla žalovaným posuzována výlučně z hlediska předpokládané (nikoliv prokázané) současné praxe ohledně ochrany svědků, aniž by byla vzata v úvahu skutečnost, že v daném případě se jedná o ochranu již vyslechnutého svědka (nikoliv toho, kdo bude svědčit), kterému bylo (včetně jeho rodiny) závažným způsobem vyhrožováno. V tomto ohledu stěžovatel namítá i nedostatek důvodů rozsudku krajského soudu.

Úvahy krajského soudu o tom, že stěžovatel nebyl po celou dobu informován rodinou ani přáteli o nebezpečí v případě jeho návratu, jsou zcela bezpředmětné a nemohou být důvodem rozhodnutí. Stěžovatel žádné styky s rodinou neudržuje a po příchodu do ČR začal zcela nový život, žije zde již téměř dvanáct let na stejném místě, má zde přátele a řádně pracuje. Tyto skutečnosti měly být také zhodnoceny při rozhodování o udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Pokud jde o doplňkovou ochranu, shora popsané důvody, pro které krajský soud akceptoval názor žalovaného, že v případě stěžovatele není dána reálná hrozba, že by byl po návratu do vlasti vystaven útokům motivovaným mstou za své svědectví, považuje stěžovatel za ryze spekulativní a nemohou podle něj obstát. Stěžovatel, na rozdíl od krajského soudu, dovozuje nečinnost policie i v případě nových incidentů. Pokud je mu kladeno k tíži, že si myslel, že zákon na ochranu svědků neexistuje, a proto nekontaktoval policii při druhém incidentu s mafií, upozorňuje na to, že žalovaný ani krajský soud nevzali v úvahu, že bylo stěžovateli i jeho rodinným příslušníkům vyhrožováno fyzickou likvidací. Stěžovatel proto policii nekontaktoval z obavy o rodinu. Po opakovaném kontaktu s mafií se rozhodl vlast opustit, aby uchránil rodinu; rozvedl se, zpřetrhal po svém odchodu veškeré svazky s rodinou i přáteli a neudržuje s nimi žádné kontakty. Stěžovatel je přesvědčen, že nebezpečí vážné újmy mu v případě návratu do vlasti hrozí a ochrany státu využít nemůže, neboť ta mu není žádným způsobem zaručena.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní ochrana stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem jeho

vlastních zájmů. Zákonný pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Pokud jde o jeho výklad, ten byl podán například v usnesení zdejšího soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna rozhodnutí zdejšího soud jsou dostupná z www.nssoud.cz), dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* Z tohoto pohledu bylo nahlíženo na jednotlivé uplatněné kasační důvody.

Z ustálené judikatury týkající se udělování humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu se podává, že *„[a]zyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48). Zdejší soud shledává smysl institutu humanitárního azylu v tom, že dává možnost správnímu orgánu *„azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“* (rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55). Krajský soud zhodnotil, že závěry žalovaného, dle kterého případ stěžovatele není případem zvláštního zřetele hodným, jsou logické a podložené potřebným množstvím informací, přičemž tyto úvahy byly vedeny přezkoumatelným způsobem. Vycházel přitom z omezeného rozsahu soudního přezkumu této otázky, jak byl popsán výše. Vzhledem k tomu, že se krajský soud (v těchto intencích) vypořádal se všemi důvody, které stěžovatel označoval za důvody implikující udělení humanitárního azylu, nelze mu ze strany Nejvyššího správního soudu ničeho vytknout. Pro úplnost je vhodné uvést, že v předcházejícím rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 49 Az 10/2007, bylo žalovanému vytknuto, že nedostatečně vypořádal otázku neudělení humanitárního azylu a jeho rozhodnutí bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k novému projednání. Pokud jde o nyní napadené rozhodnutí, u něj již krajský soud v nyní

přezkoumávaném rozsudku neshledal žádné pochybení stran vypořádání otázky udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, tj. implicitně dospěl k závěru, že žalovaný neporušil právní názor, kterým byl zavázán v předchozím zrušujícím rozsudku.

Pokud stěžovatel označoval rozsudek krajského soudu ve věci posouzení otázky humanitárního azylu za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, zde odkazuje Nejvyšší správní soud na svou rozsáhlou judikaturu k tomuto tématu (srov. například rozsudky ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, publikovaný pod č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 – 64, a ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 – 245), ze které se podává, že rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže například není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazy či utváření závěru o skutkovém stavu; dále z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci v žalobě; rovněž proč považuje žalobní námitky za liché, mylné nebo vyvrácené; či proč subsumoval skutkový stav pod zvolené právní normy. Jak již bylo uvedeno, krajský soud podrobně na str. 5 a 6 rozsudku rozebral, proč považoval otázku humanitárního azylu za dostatečně odůvodněnou a podloženou ze strany žalovaného. V závěrech krajského soudu neshledává Nejvyšší správní soud žádné pochybení ani nepřezkoumatelnost.

Stěžovatel rovněž tvrdil, že *„z hlediska humanity“* mělo být při posuzování humanitárního azylu přihlédnuto i k tomu, že začal v ČR žít nový život, že je zde již dvanáct let, žije trvale na stejném místě, má zde přátele a řádně pracuje. Tuto argumentaci vyhodnotil Nejvyšší správní soud jako nové tvrzené skutečnosti, ke kterým nelze, ve smyslu § 109 odst. 5 s. ř. s, přihlížet.

Stěžovatel rovněž uváděl, že se v případě návratu do vlasti obává, že bude vystaven útokům motivovaným mstou za svědectví v trestním řízení vedeném proti pachateli vraždy, v němž figuroval jako svědek. Tuto argumentaci směřuje do roviny podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, přičemž nesouhlasí s tím, že krajský soud nepovažoval hrozbu za reálnou z důvodu značného časového odstupu a též proto, že ho rodinní příslušníci ve vlasti nevarovali před trvajícím nebezpečím. Stěžovatel tvrdí, že ochrany státu by nemohl využít, neboť není žádným způsobem zaručena. Nejvyšší správní soud nicméně již dříve konstatoval, že pouhou nedůvěru občana ve státní instituce nelze podřadit pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany (rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37). V rozsudku ze dne 14. 9. 2006, č. j. 2 Azs 73/2006 – 76, pak uvedl, že *„účinná ochrana svědků kriminálních činů je problematická i ve státech oplývajících vysokými standarty dodržování lidských práv. Určitá míra obav svědků z podání svědectví, které může vést k zadržení pachatelů závažných trestných činů, stejně jako snaha pachatelů těmto svědectvím zamezit, je jevem naprosto běžným ve všech státech. Stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že v jejím případě by státní orgány snahy těchto kriminálních osob jakýmkoliv způsobem podporovaly.“* Z uvedeného je zřejmé, že způsob, jakým o této otázce uvážil žalovaný (aprobovaný krajským soudem), je s popsanou judikaturou zdejšího soudu zcela souladný. Nad rámec uvedeného pak Nejvyšší správní soud upozorňuje, že jeho ustálená judikatura k § 14a zákona o azylu (například rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, publikovaný pod č. 1849/2009 Sb. NSS)

předpokládá kvalitativně zcela jiná ohrožení žadatele o mezinárodní ochranu a je vyhrazena jen pro nejvážnější a bezprostředně hrozící ohrožení jeho života a zdraví.

Pokud jde o námitku porušení § 75 odst. 1 s. ř. s. ze strany krajského soudu, nemohl se jí Nejvyšší správní soud pro její obecnost zabývat, neboť stěžovatel konkrétně nevymezil, v čem takové porušení tohoto ustanovení spatřuje.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura zdejšího soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za situace, kdy Nejvyšší správní soud neshledal odklon od judikatury ze strany krajského soudu ani neshledal jeho závažné procesní pochybení, a stěžovatel sám žádné konkrétní důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, nelze než uzavřít, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje jeho vlastní zájmy.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost nepřijatelnou; proto ji podle § 104a s. ř. s. usnesením odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu